

Czy mamy w Polsce silne różnice poglądów?

Polaryzacja ideologiczna w Polsce w 2025 roku

Raport z badania Fundacji Nowej Wspólnoty i Uniwersytetu SWPS – część I

Olga Białobrzaska
Wawrzyniec Smoczyński
Ben Stanley
Marta Żerkowska-Balas

FUNDACJA
NOWEJ
WSPÓLNOTY

Uniwersytet
SWPS

Stan polaryzacji 2025: Raport w trzech częściach

Polaryzacja to dziś jedno z najczęściej używanych słów w opisie życia społecznego i politycznego w Polsce. Zwykle mamy na myśli **rosnące podziały między ludźmi** – takie, które utrudniają rozmowę i współpracę, niweczą poczucie wspólnoty. Ale polaryzacja ma różne wymiary: możemy różnić się w poglądach na konkretne kwestie, czuć niechęć do tych, którzy myślą inaczej, a wreszcie możemy mieć poczucie, że żyjemy w kraju mniej lub bardziej podzielonym.

W tym raporcie przedstawiamy wyniki **pierwszego, ogólnopolskiego badania polaryzacji** – przeprowadzonego wspólnie przez Fundację Nowej Wspólnoty i Uniwersytet SWPS w maju 2025 roku. Wzięło w nim udział **2351 osób** – reprezentatywna grupa dorosłych Polek i Polaków zróżnicowanych pod względem wieku, płci, wykształcenia i poglądów politycznych. Nasze badanie pozwala lepiej zrozumieć, czy rzeczywiście jesteśmy coraz bardziej odrębnymi „plemionami”, czy też – mimo różnic – wciąż więcej nas łączy, niż dzieli.

Raport pokazuje wszystkie trzy oblicza polaryzacji w Polsce w 2025 roku. W pierwszej części (różowa okładka) analizujemy **polaryzację ideologiczną** – różnice w poglądach Polek i Polaków na najważniejsze kwestie społeczne, gospodarcze i polityczne w 2025. Druga część będzie dotyczyć **polaryzacji afektywnej**, a więc tego, na ile różnice światopoglądowe przekładają się na niechęć i wrogość wobec osób myślących inaczej. Trzecia część będzie poświęcona **polaryzacji odczuwanej** – temu, jak postrzegamy podziały w naszym społeczeństwie i jak wpływają one na nasze codzienne życie.

Część I: Polaryzacja ideologiczna

Część II: Polaryzacja afektywna

Część III: Polaryzacja odczuwana

Badanie było realizowane tuż przed wyborami, co daje unikalny wgląd w to, jak polaryzacja jest powiązana z aktualnym konfliktem politycznym. Dlatego wyniki prezentujemy na dwóch poziomach: dla **całego społeczeństwa** i w **podziale na elektoraty dwóch głównych kandydatów w wyborach prezydenckich**. Możemy zobaczyć zarówno ogólny obraz polaryzacji w Polsce, jak i to, które tematy szczególnie dzielą konkurujące ze sobą obozy.

Badanie zaprojektowała dr Olga Białobrzeska (FNW/USWPS), we współpracy z dr hab. Benem Stanleyem (USWPS), dr hab. Martą Żerkowską-Balas (USWPS) i Wawrzyńcem Smoczyńskim (FNW). Badanie zostało zrealizowane przez Ogólnopolski Panel Badawczy Ariadna, dzięki środkom z grantu Narodowego Centrum Nauki 2020/39/B/HS6/00853.

Zapraszamy do lektury pierwszej części raportu!

Polaryzacja ideologiczna w Polsce w 2025 roku – najważniejsze wnioski

0,37

Faktyczne różnice poglądów między Polkami i Polakami są znacznie mniejsze, niż możnaby sądzić, obserwując debatę polityczną i nastroje społeczne w kraju. Zgodnie z naszym badaniem średnia polaryzacji ideologicznej w 13 kwestiach ważnych dla respondentów w 2025 roku, liczona współczynnikiem Taylora-Hermana, wynosi 0,37. Oznacza to umiarkowaną polaryzację ideologiczną (przedział 0,32-0,65).

W żadnej z trzech kwestii najważniejszych dla Polek i Polaków w 2025 roku nie zaobserwowaliśmy silnej polaryzacji ideologicznej. Polki i Polacy różnią się w poglądach na temat sposobu rozwiązywania kolejek do lekarzy, poprawy warunków pracy i systemu podatkowego – ale są to umiarkowane, a nie silne różnice poglądów. W żadnej z tych trzech kwestii nie ma też głębokich różnic poglądów pomiędzy wyborcami Karola Nawrockiego i Rafała Trzaskowskiego.

Najsilniejszą polaryzację ideologiczną zaobserwowaliśmy w kwestii karania polityków – pomiędzy respondentami, którzy chcieli ich surowszego traktowania i tymi, którzy uważali, że politycy powinni odpowiadać tak samo jak zwykli obywatele. Jest to echo toczącej się kampanii rozliczeń między partiami. Znamienne, że najbardziej polaryzująca okazała się kwestia dotycząca samych polityków i przez nich nagłośniona, a nie problemy dotyczące obywateli.

Podwyższoną polaryzację ideologiczną widać również w sprawach światopoglądowych – dopuszczalności aborcji i neutralności światopoglądowej szkoły. Obie kwestie są ściśle powiązane z religią, tradycją i tożsamością, a więc z obszarami, w których osiągnięcie kompromisu jest szczególnie trudne. Jednocześnie są to kwestie, w których politycy dokonali zmian, otwierając pole sporu światopoglądowego.

Na podstawie wyników badania polaryzacji ideologicznej wnioskujemy, że w Polsce istnieje duża przestrzeń do porozumienia. Tak, w kwestiach światopoglądowych mamy wyraźne różnice zdań, ale w kluczowych dla nas sprawach społeczno-ekonomicznych – takich jak dostęp do lekarzy czy warunki pracy – Polki i Polacy w dużej mierze oczekują od polityków i państwa podobnych rozwiązań.

Wydaje się więc, że to politycy są głównym źródłem polaryzacji ideologicznej. Jeśli się pojawia, to dotyczy ona w istocie ich samych lub problemów, które stworzyli. Pogłębianie różnic poglądów stało się metodą zdobywania, utrzymywania i odzyskiwania władzy. Przeszkodą do porozumienia, o którym piszemy wcześniej, jest obowiązująca metoda uprawiania polityki i klasa polityczna, która jej hołduje.

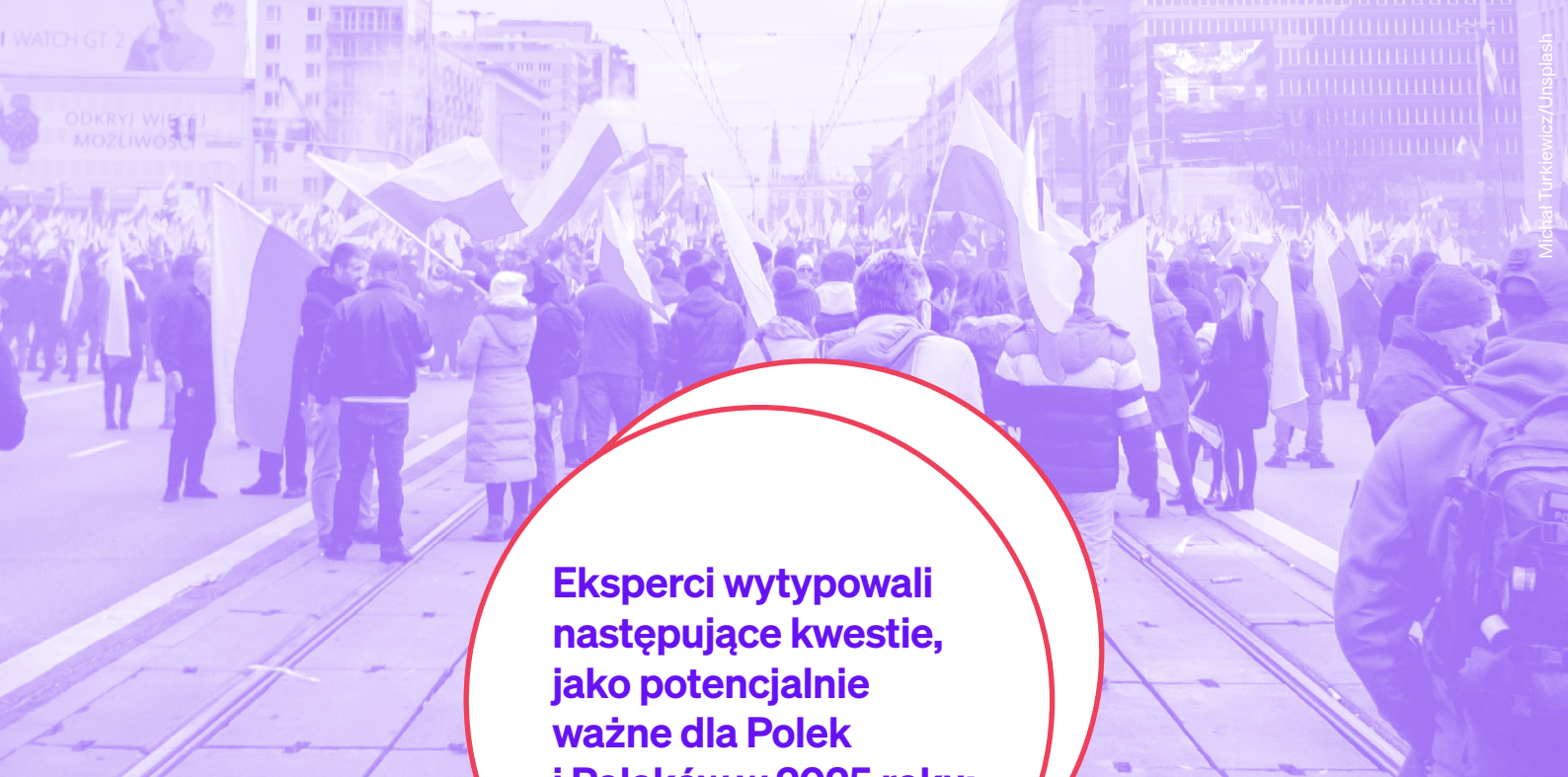
Polaryzacja ideologiczna: Co i jak badaliśmy?

Jest rzeczą naturalną, że ludzie mają odmienne opinie – różnorodność poglądów jest istotą demokracji. Problem pojawia się wtedy, gdy te różnice stają się głębokie i trwałe, a kompromis okazuje się trudny lub wręcz niemożliwy. Postanowiliśmy sprawdzić, jak duże są **rzeczywiste różnice poglądów między Polakami i Polakami** oraz które kwestie budzą największe podziały. Duże różnice stanowisk oznaczałyby wysoką polaryzację ideologiczną, z kolei niewielki rozrzut poglądów – niską polaryzację ideologiczną.

Jak badaliśmy polaryzację ideologiczną?

Szereg badań polaryzacji ideologicznej zbiera oceny ekspertów, badaczy nauk społecznych lub publicystów obserwujących na co dzień życie polityczno-społeczne. Te opinie są często obarczone błędem osobistych preferencji politycznych ekspertów albo tego, jak odbierają oni debatę publiczną w kraju. Nas interesowało to, **jak rozkładają się faktyczne poglądy obywateli w konkretnych kwestiach** – a nie to, jak poziom podziałów w Polsce oceniają eksperci.

Aby móc zapytać respondentów o ich poglądy na konkretne tematy, musieliśmy najpierw ustalić listę kwestii społecznych, politycznych i gospodarczych, które mogą być dla nich ważne w 2025 roku. Poprosiliśmy panel ekspertów różnych dziedzin życia publicznego, pochodzących z różnych środowisk politycznych, o wytypowanie 13 takich kwestii – uwzględniając **kluczowe obszary funkcjonowania państwa**: gospodarkę, opiekę społeczną, bezpieczeństwo, politykę zagraniczną, system sprawiedliwości, ochronę środowiska, infrastrukturę, prawa obywatelskie, imigrację, rynek pracy, edukację, sprawy światopoglądowe i jakość demokracji.

**Eksperci wytypowali
następujące kwestie,
jako potencjalnie
ważne dla Polek
i Polaków w 2025 roku:**

Obszar

- opieka społeczna
- system sprawiedliwości
- rynek pracy
- gospodarka
- edukacja
- jakość demokracji
- bezpieczeństwo
- infrastruktura
- prawa obywatelskie
- polityka zagraniczna
- sprawy światopoglądowe
- ochrona środowiska
- imigracja

Kwestia

Czas oczekiwania na leczenie
Karanie polityków
Pensje i warunki pracy
Wysokość podatków
Szkoła, wartości i wychowanie
Niezależność mediów publicznych
Finansowanie zbrojeń
Dostępność mieszkań
Uprawnienia policji
Rozwiązanie konfliktu w Ukrainie
Dopuszczalność aborcji
Zanieczyszczenie powietrza
Integracja imigrantów w Polsce

Rozdział I

Co jest ważne dla Polek i Polaków w 2025?

Listę kwestii wytypowanych przez ekspertów przedstawiliśmy 2351 respondentom i poprosiliśmy ich o ocenę ważności każdej z nich na skali 1-7. Oto, jak wygląda lista najważniejszych spraw w 2025 roku:

Co jest ważne dla Polek i Polaków w 2025 roku?

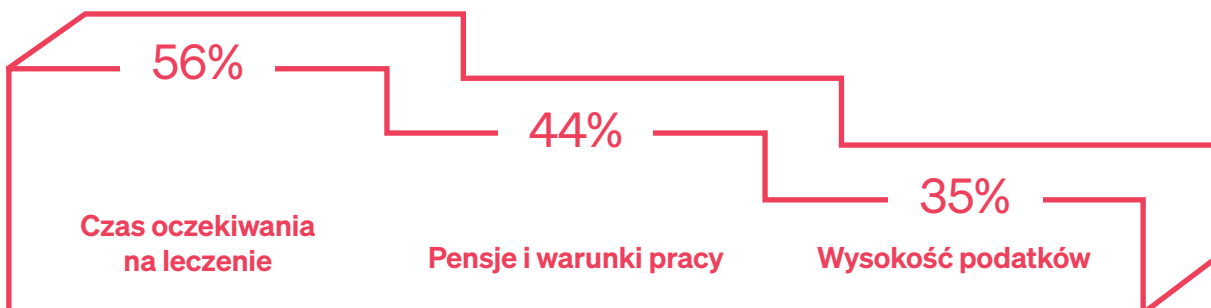
Czas oczekiwania na leczenie	6.1
Karanie polityków	5.8
Pensje i warunki pracy	5.8
Wysokość podatków	5.8
Szkoła, wartości i wychowanie	5.7
Niezależność mediów publicznych	5.6
Finansowanie zbrojeń	5.5
Dostępność mieszkań	5.4
Uprawnienia policji	5.4
Rozwiązanie konfliktu w Ukrainie	5.3
Dopuszczalność aborcji	5.3
Zanieczyszczenie powietrza	5.2
Integracja imigrantów w Polsce	5.1

Pytanie: Jak bardzo ta kwestia jest dla Ciebie ważna bądź nieważna?

Skala odpowiedzi: 1 – Zupełnie nieważna, 2 – Nieważna, 3 – Raczej nieważna, 4 – Ani ważna, ani nieważna, 5 – Raczej ważna, 6 – Ważna, 7 – Bardzo ważna

Następnie poprosiliśmy respondentów o wybranie z tej listy trzech kwestii, które są dla nich najważniejsze:

Które trzy kwestie są najważniejsze w 2025 roku?

Pytanie: Teraz spośród podanych kwestii zaznacz trzy, które są dla Ciebie najważniejsze

Ponieważ badanie wykonywaliśmy tuż przed wyborami prezydenckimi, postanowiliśmy sprawdzić, na ile lista najważniejszych spraw będzie różna dla wyborców Karola Nawrockiego i Rafała Trzaskowskiego:

Trzy najważniejsze kwestie dla wyborców Karola Nawrockiego i Rafała Trzaskowskiego

Czas oczekiwania na leczenie

Pensje i warunki pracy

Wysokość podatków

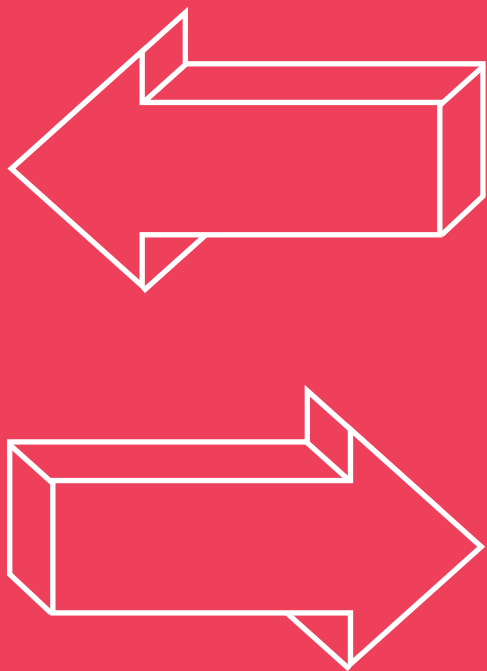
Pytanie: Teraz spośród podanych kwestii zaznacz trzy, które są dla Ciebie najważniejsze

Pytanie dookreślające preferencje wyborcze: Według najnowszych badań opinii publicznej najbardziej prawdopodobnymi kandydatami do drugiej tury są Rafał Trzaskowski i Karol Nawrocki. Jeśli ci dwaj kandydaci wezmą udział w wyborach, na którego z nich zgłaszasz?

Próba: 697 wyborców K. Nawrockiego, 864 wyborców R. Trzaskowskiego

Wnioski z rozdziału I:

- Listę najważniejszych kwestii otwiera bezsporny problem Polek i Polaków: czas oczekiwania na leczenie. Od lat nierozwiązany przez kolejne rządy, dotyczący wszystkich obywateli niezależnie od światopoglądu.
- Kwestie budzące najostrzejsze spory społeczne i silne emocje polityczne – dopuszczalność aborcji i integracja imigrantów – są relatywnie nisko na liście najważniejszych spraw dla ogółu Polek i Polaków.
- Relatywnie wysoko są kwestie ekonomiczne – pensje i podatki – oraz te będące w centrum bieżącego sporu politycznego – karanie polityków i niezależność mediów publicznych.
- W rankingu ważności nie ma różnic partyjnych. Te same trzy kwestie – czas oczekiwania na leczenie, pensje i warunki pracy oraz wysokość podatków – były najważniejsze zarówno dla wyborców Karola Nawrockiego, jak i Rafała Trzaskowskiego.

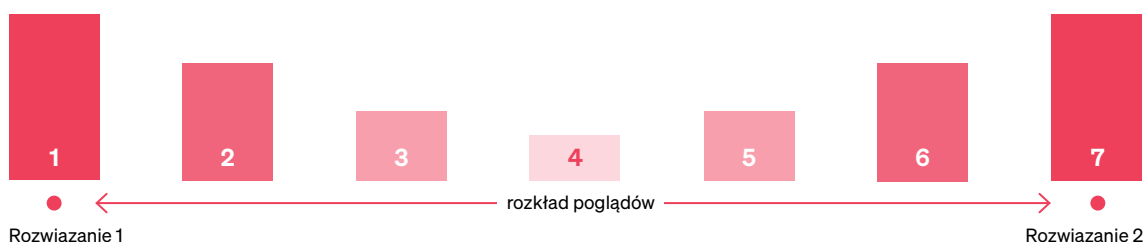

Rozdział II

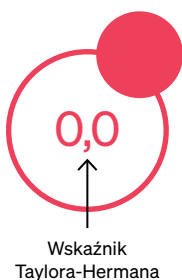
Jak bardzo różnią się nasze poglądy w ważnych kwestiach?

Aby zbadać różnice poglądów, do każdej z 13 kwestii przedstawiliśmy respondentom dwa odmienne rozwiązania – pokazujące różne kierunki myślenia na dany temat. Poprosiliśmy, by wskazali, do którego rozwiązania jest im bliżej.

Co ważne, respondenci nie musieli dokonywać wyboru „albo-albo” – odpowiadali na skali od 1 do 7. Mogli więc opowiedzieć się jednoznacznie za jakimś rozwiązaniem (1 albo 7), ale też zająć stanowisko dokładnie po środku (4) lub umiarkowanie poprzeć jedno z rozwiązań (2-3 lub 5-6).

Na kolejnych stronach prezentujemy rozkład poglądów Polek i Polaków na kluczowe kwestie w 2025 roku. Na podstawie tych danych, dla każdej kwestii policzyliśmy liczbowy wskaźnik polaryzacji ideologicznej Taylora-Hermana. Skala wygląda następująco:

silna polaryzacja ideologiczna

0,66 i więcej

umiarkowana polaryzacja ideologiczna

0,32-0,65

niska polaryzacja ideologiczna

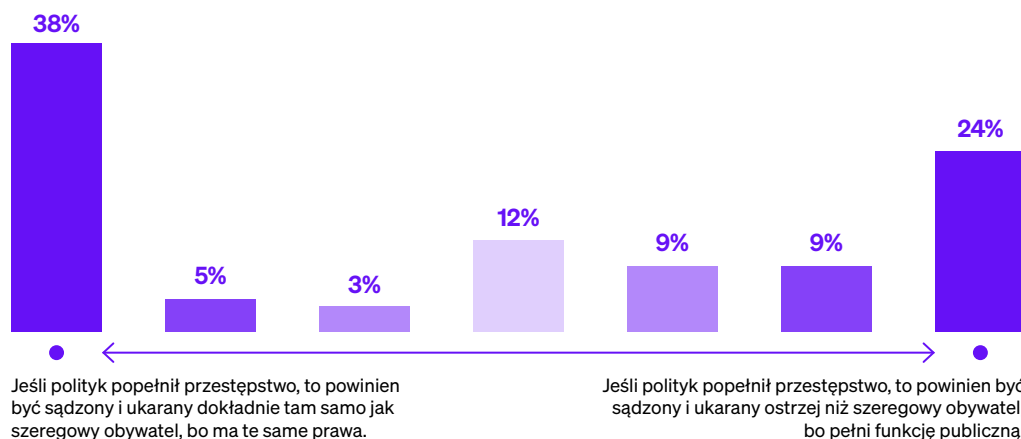
0-0,32

Rozkład opinii Polek i Polaków w 13 kluczowych kwestiach społeczno-politycznych w 2025 roku i wskaźnik polaryzacji ideologicznej dla każdej z nich

Karanie polityków

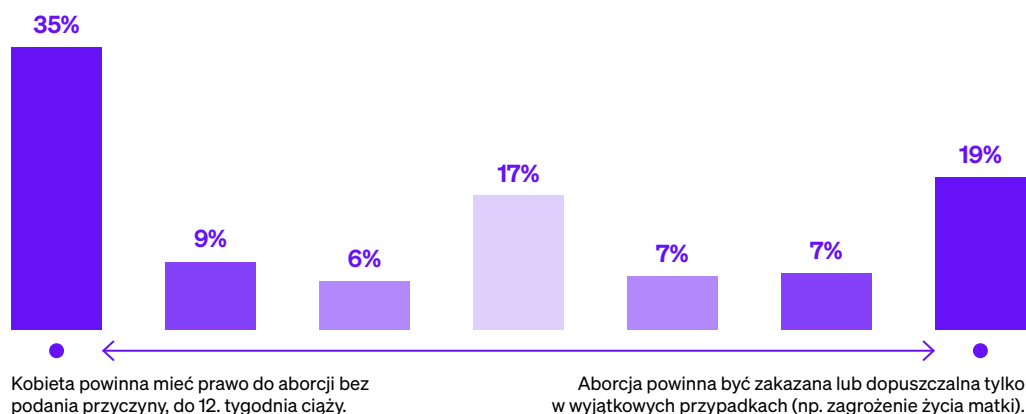
umiarkowana
polaryzacja
ideologiczna

Dopuszczalność aborcji

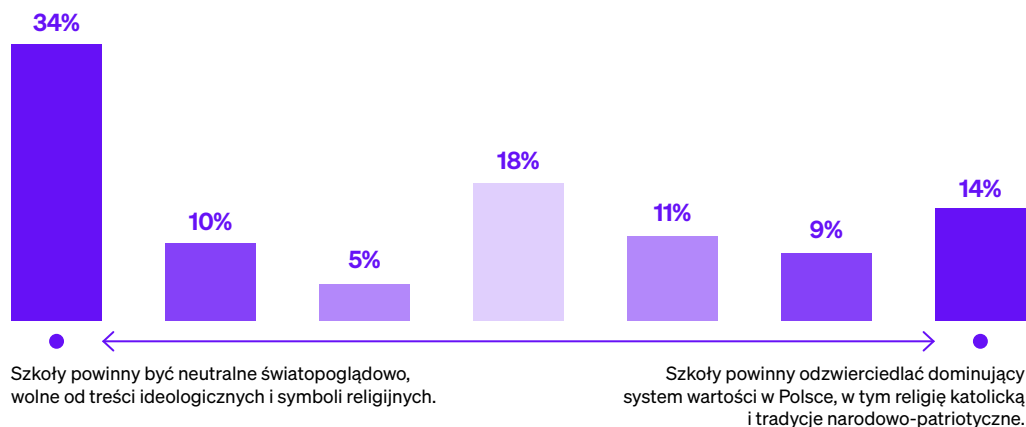
umiarkowana
polaryzacja
ideologiczna

Szkoła, wartości i wychowanie

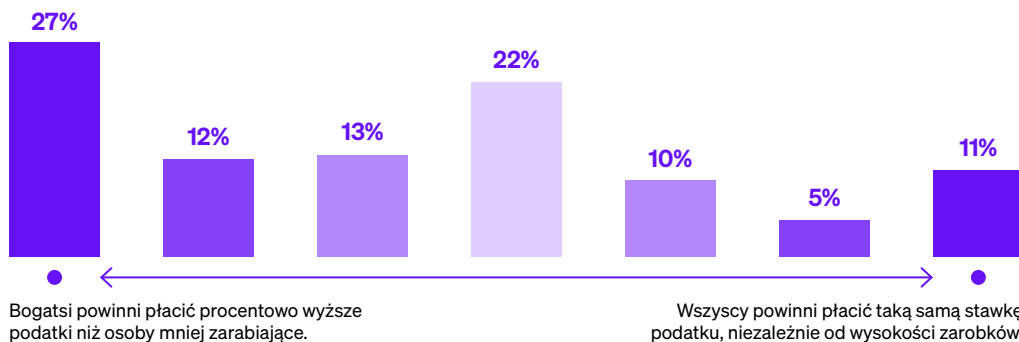
umiarkowana
polaryzacja
ideologiczna

Wysokość podatków

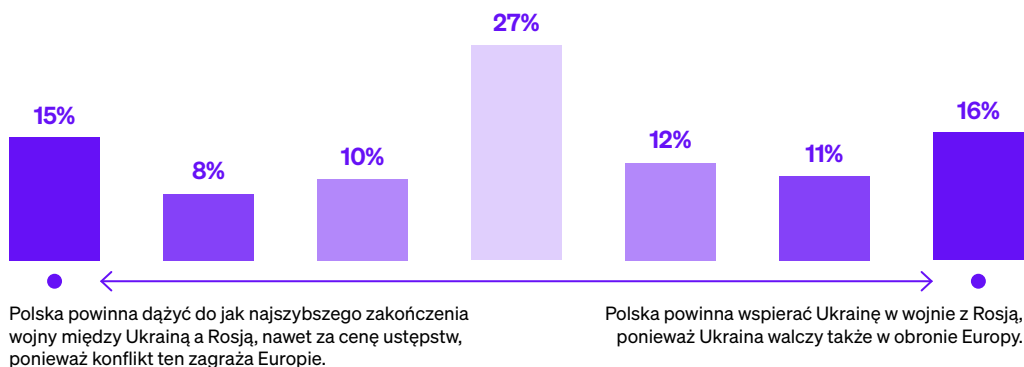
umiarkowana
polaryzacja
ideologiczna

Rozwiązanie konfliktu w Ukrainie

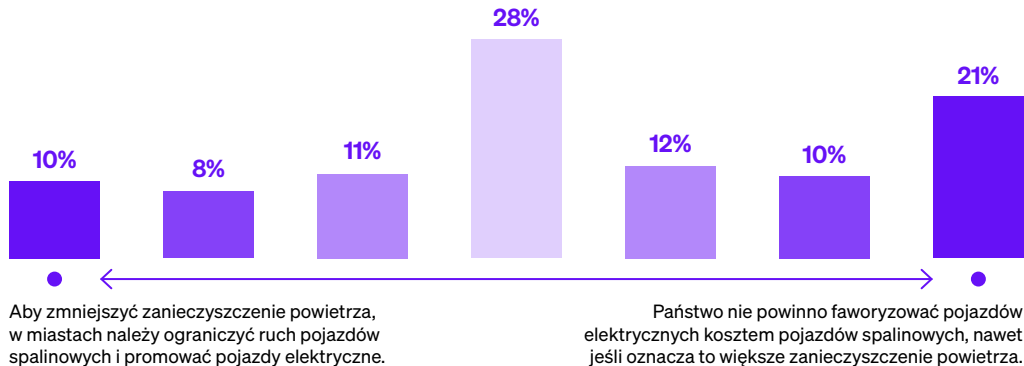
umiarkowana
polaryzacja
ideologiczna

Zanieczyszczenie powietrza

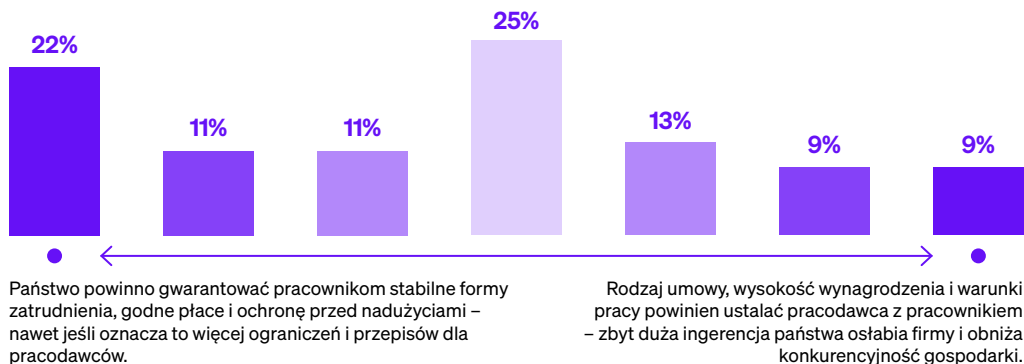
umiarkowana
polaryzacja
ideologiczna

Pensje i warunki pracy

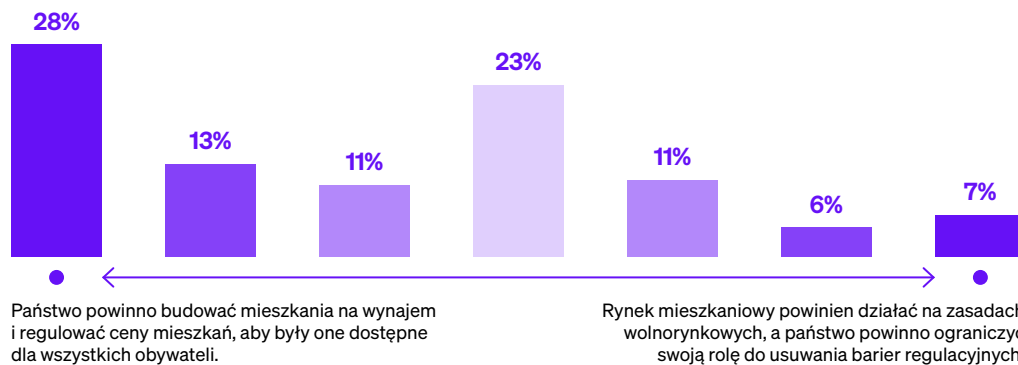
umiarkowana
polaryzacja
ideologiczna

Dostępność mieszkań

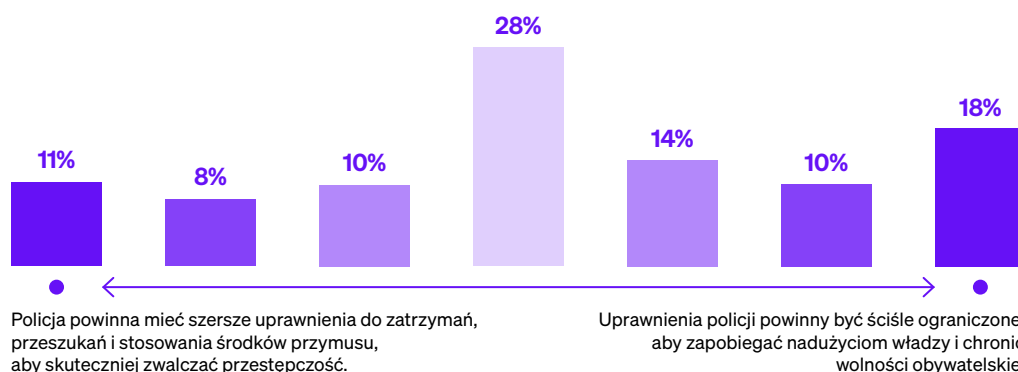
umiarkowana
polaryzacja
ideologiczna

Uprawnienia policji

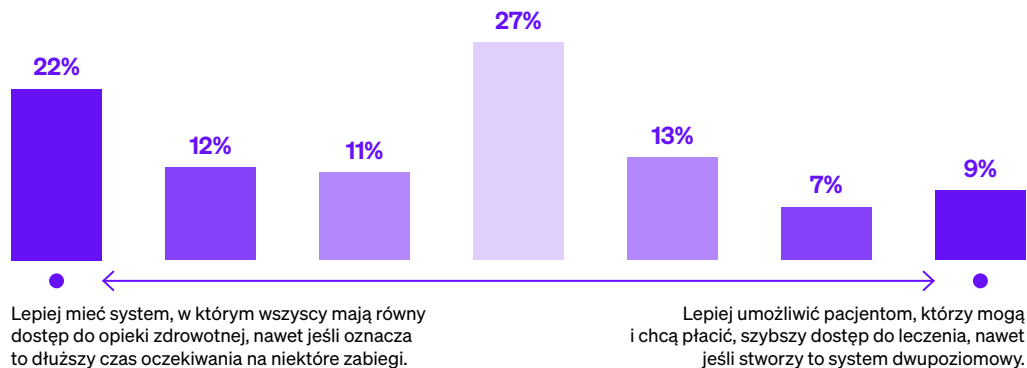
umiarkowana
polaryzacja
ideologiczna

Czas oczekiwania na leczenie

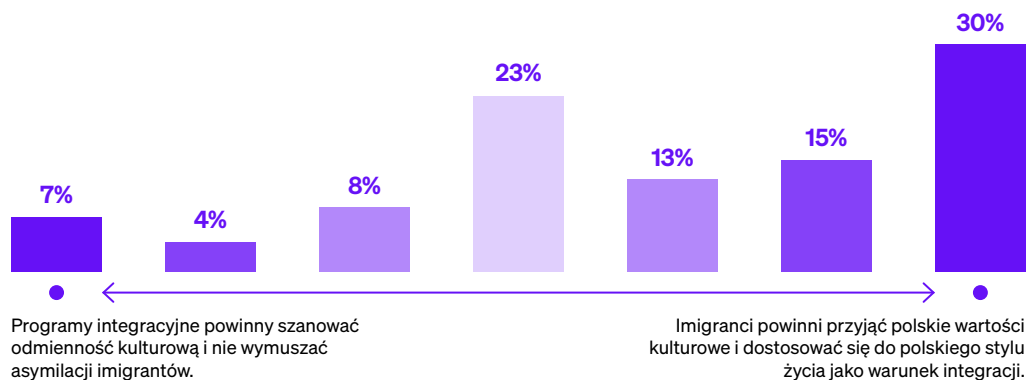
umiarkowana
polaryzacja
ideologiczna

Integracja imigrantów w Polsce

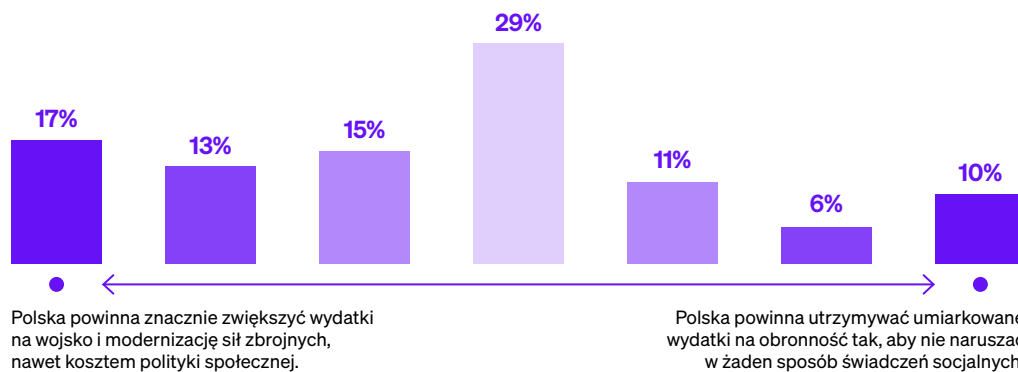
umiarkowana
polaryzacja
ideologiczna

Finansowanie zbrojeń

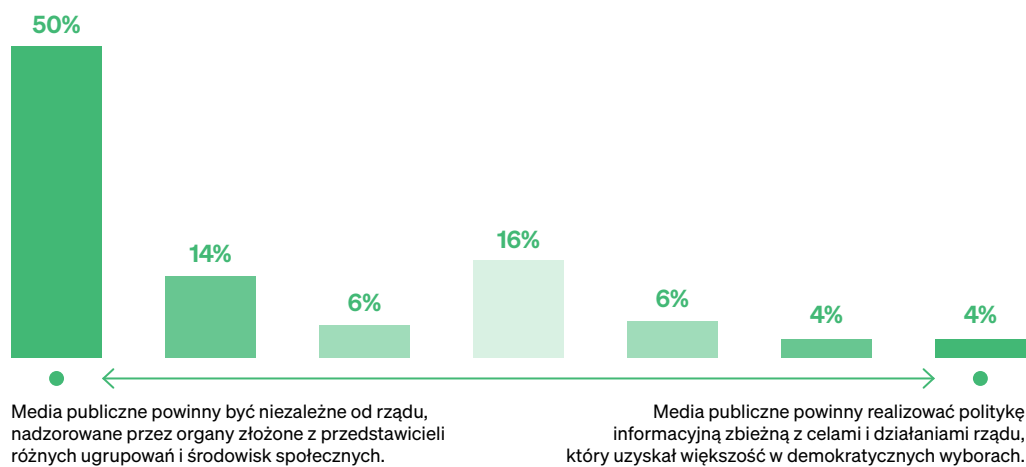
umiarkowana
polaryzacja
ideologiczna

Niezależność mediów publicznych

niska
polaryzacja
ideologiczna

Pytanie: Poniżej znajduje się lista różnych aktualnych spraw politycznych. W każdej sprawie istnieją różne rozwiązania. Przeczytaj je uważnie i określ, gdzie się znajdujesz na skali od 1 do 7.
Respondenci mieli także możliwość zaznaczenia odpowiedzi „nie wiem/trudno powiedzieć” poza skalą 1-7.

Wnioski z rozdziału II:

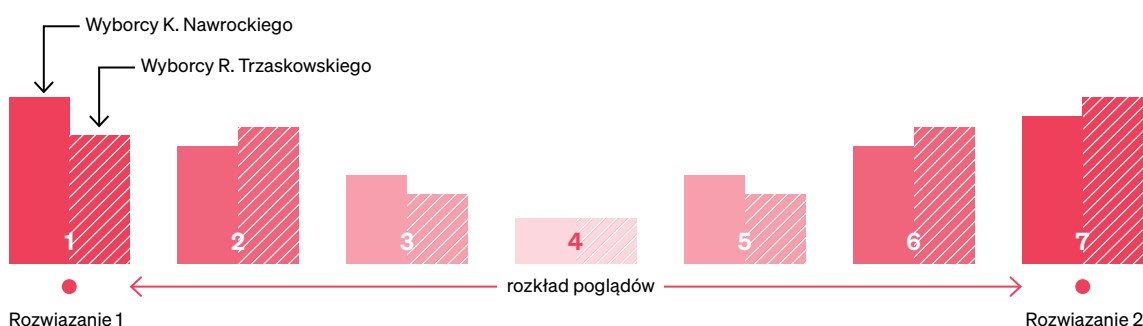
- Żadna z 13 kwestii ważnych dla Polek i Polaków w 2025 roku nie wywołuje silnej polaryzacji ideologicznej.
- Gdy pytamy respondentów o ich zdanie w konkretnych kwestiach, nie widać silnych przeciwstawnych obozów, reprezentujących skrajnie odmienne stanowiska.
- W większości kwestii obserwujemy umiarkowaną polaryzację ideologiczną.
- Trzy kwestie, w których polaryzacja ideologiczna jest najwyższa, to: karanie polityków, dopuszczalność aborcji oraz szkoła, wartości i wychowanie.
- Trzy kwestie, w których polaryzacja ideologiczna jest najniższa, to: niezależność mediów publicznych, finansowanie zbrojeń i integracja imigrantów w Polsce.
- Poziom polaryzacji nie jest zależny od wieku, płci, wykształcenia, statusu społecznego, miejsca zamieszkania ani praktyk religijnych.
- Na umiarkowaną polaryzację wskazuje też duży udział odpowiedzi po środku skali. Oddają one brak zdecydowanych preferencji ideologicznych. Respondenci mieli możliwość zaznaczenia opcji „nie wiem” poza skalą.

KR

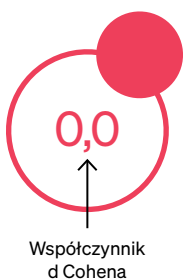
Rozdział III

Na ile różnią się poglądy wyborców Karola Nawrockiego i Rafała Trzaskowskiego?

Ponieważ badanie wykonywaliśmy tuż przed wyborami prezydenckimi, mogliśmy sprawdzić, jak silne są różnice poglądów pomiędzy wyborcami obu kandydatów na urząd głowy państwa. Oto rozkład stanowisk dla każdej z kwestii, o które pytaliśmy respondentów – w podziale na wyborców Karola Nawrockiego i Rafała Trzaskowskiego.

Dla każdej z kwestii podajemy też współczynnik d Cohena, obrazujący stopień zróżnicowania poglądów obu elektoratów. Co istotne, nie należy go porównywać ze współczynnikiem Taylora-Hermana, którym posługujemy się w poprzednim rozdziale raportu. Przewidywania dla współczynnika d Cohena przedstawiają się następująco:

duża różnica poglądów	0,8 i więcej
umiarkowana różnica poglądów	0,5-0,79
mała różnica poglądów	0,2-0,49
brak różnicy poglądów	0-0,19

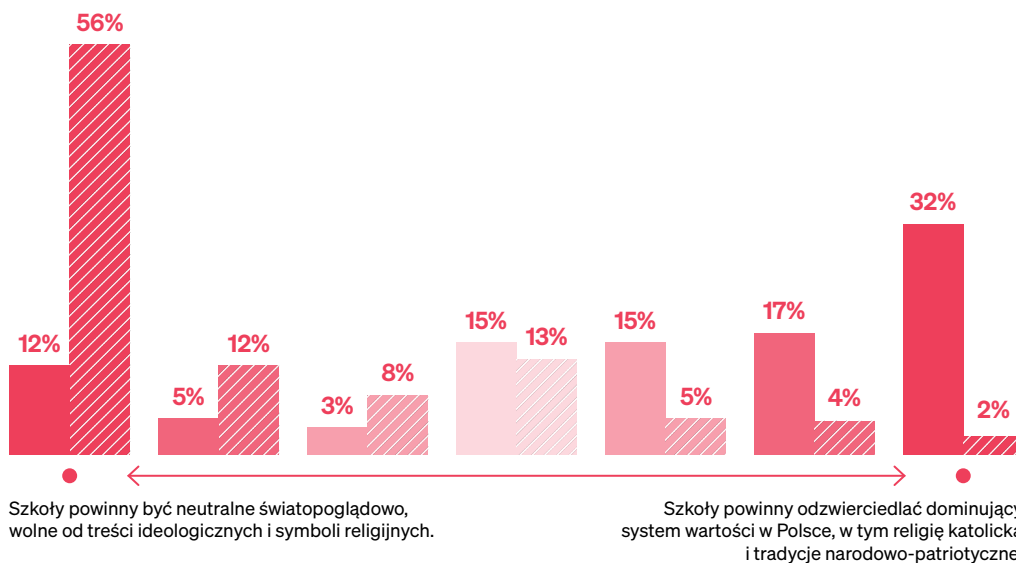
Rozkład opinii wyborców Karola Nawrockiego i Rafała Trzaskowskiego w 13 kluczowych kwestiach 2025 roku i nasilenie różnic poglądów dla każdej z nich

Szkoła, wartości i wychowanie

duża różnica poglądów

Wyborcy K. Nawrockiego Wyborcy R. Trzaskowskiego

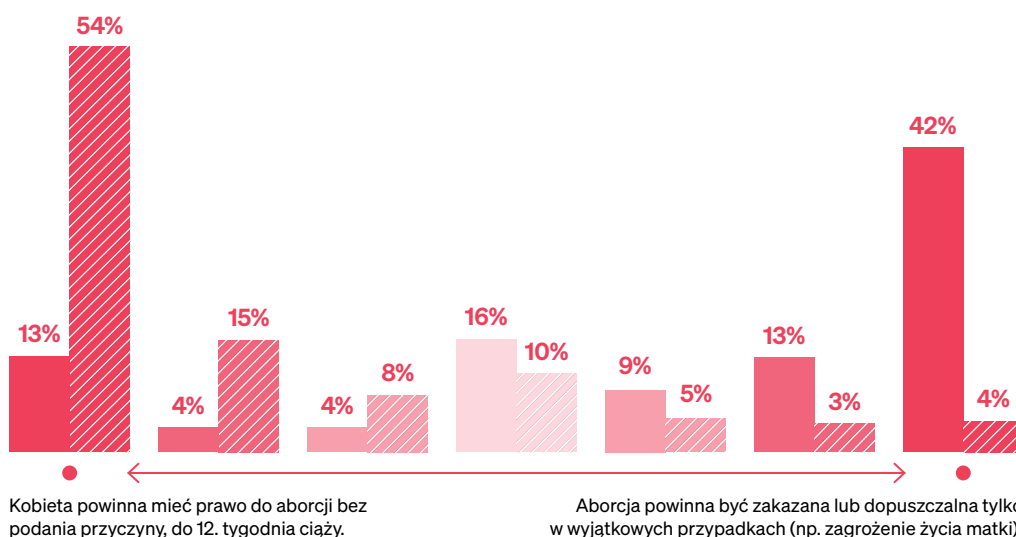

Dopuszczalność aborcji

duża różnica poglądów

Wyborcy K. Nawrockiego Wyborcy R. Trzaskowskiego

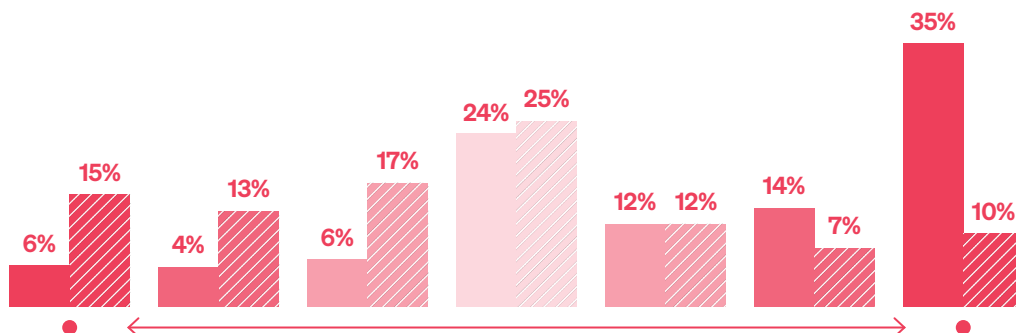

Zanieczyszczenie powietrza

Wyborcy K. Nawrockiego Wyborcy R. Trzaskowskiego

duża różnica
poglądów

Aby zmniejszyć zanieczyszczenie powietrza, w miastach należy ograniczyć ruch pojazdów spalinowych i promować pojazdy elektryczne.

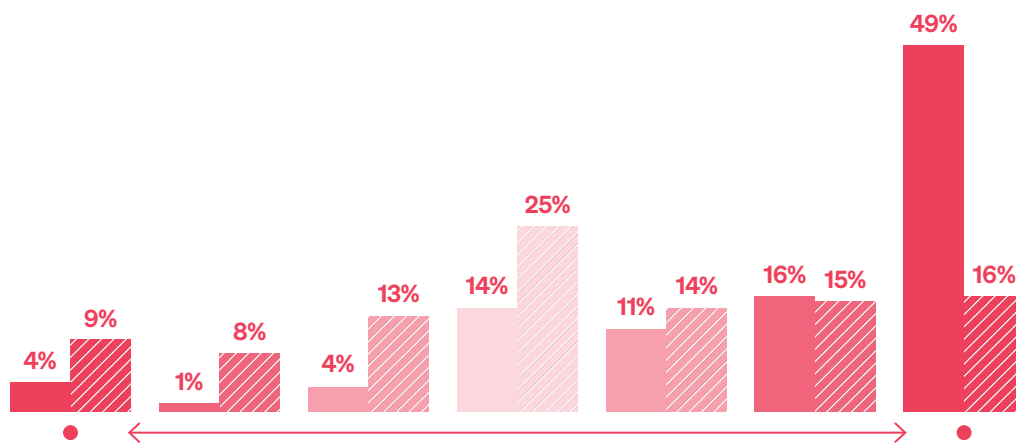
Państwo nie powinno faworyzować pojazdów elektrycznych kosztem pojazdów spalinowych, nawet jeśli oznacza to większe zanieczyszczenie powietrza.

Integracja imigrantów w Polsce

Wyborcy K. Nawrockiego Wyborcy R. Trzaskowskiego

duża różnica
poglądów

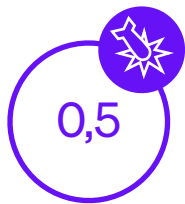

Programy integracyjne powinny szanować odmienność kulturową i nie wymuszać asymilacji imigrantów.

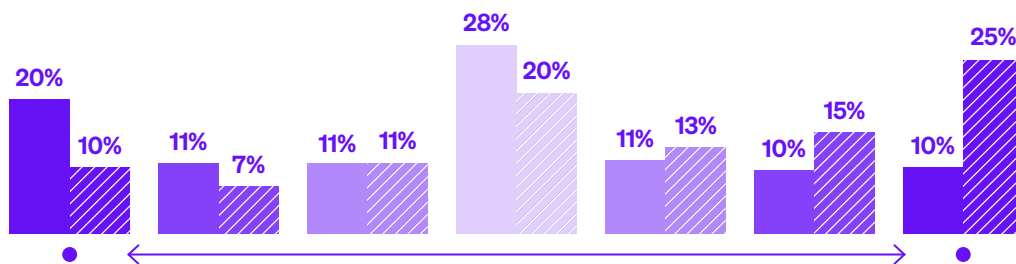
Imigranci powinni przyjąć polskie wartości kulturowe i dostosować się do polskiego stylu życia jako warunek integracji.

Rozwiązanie konfliktu w Ukrainie

Wyborcy K. Nawrockiego Wyborcy R. Trzaskowskiego

umiarkowana różnica
poglądów

Polska powinna dążyć do jak najszybszego zakończenia wojny między Ukrainą a Rosją, nawet za cenę ustępstw, ponieważ konflikt ten zagraża Europie.

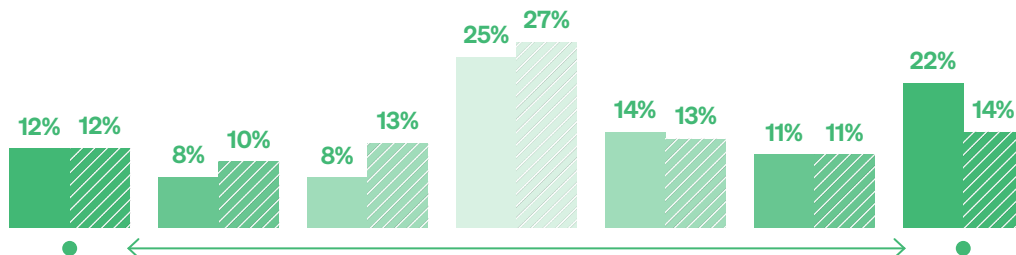
Polska powinna wspierać Ukrainę w wojnie z Rosją, ponieważ Ukraina walczy także w obronie Europy.

Uprawnienia policji

Wyborcy K. Nawrockiego Wyborcy R. Trzaskowskiego

mała różnica
poglądów

Policja powinna mieć szersze uprawnienia do zatrzymań, przeszukań i stosowania środków przymusu, aby skuteczniej zwalczać przestępczość.

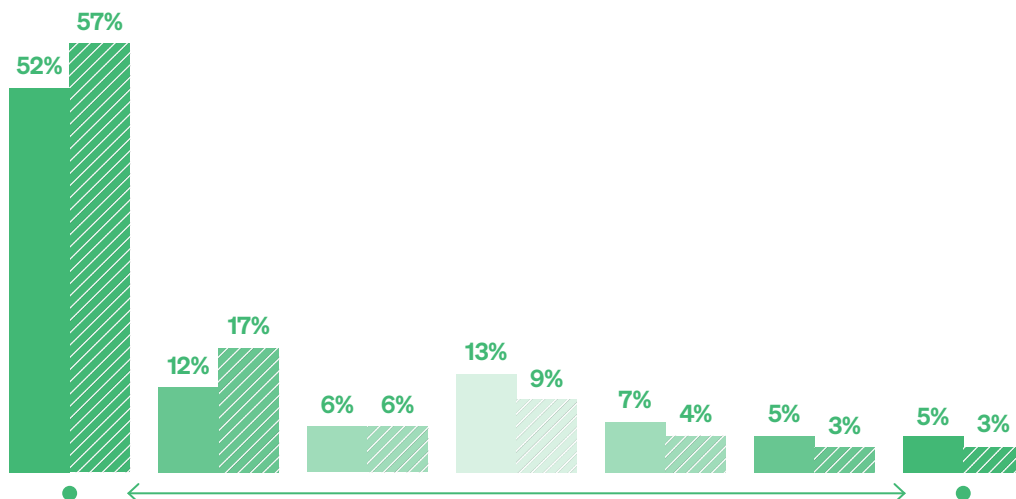
Uprawnienia policji powinny być ściśle ograniczone, aby zapobiegać nadużyciom władzy i chronić wolności obywatelskie.

Niezależność mediów publicznych

Wyborcy K. Nawrockiego Wyborcy R. Trzaskowskiego

mała różnica poglądów

Media publiczne powinny być niezależne od rządu, nadzorowane przez organy złożone z przedstawicieli różnych ugrupowań i środowisk społecznych.

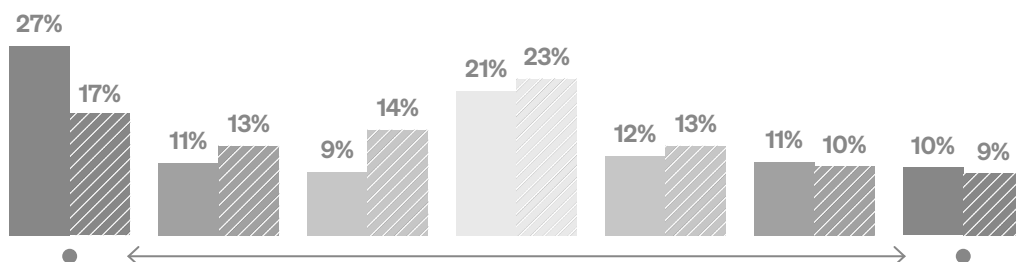
Media publiczne powinny realizować politykę informacyjną zbieżną z celami i działaniami rządu, który uzyskał większość w demokratycznych wyborach.

Pensje i warunki pracy

Wyborcy K. Nawrockiego Wyborcy R. Trzaskowskiego

brak różnicy poglądów

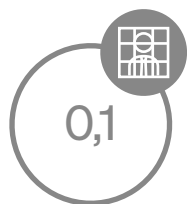

Państwo powinno gwarantować pracownikom stabilne formy zatrudnienia, godne płace i ochronę przed nadużyciami – nawet jeśli oznacza to więcej ograniczeń i przepisów dla pracodawców.

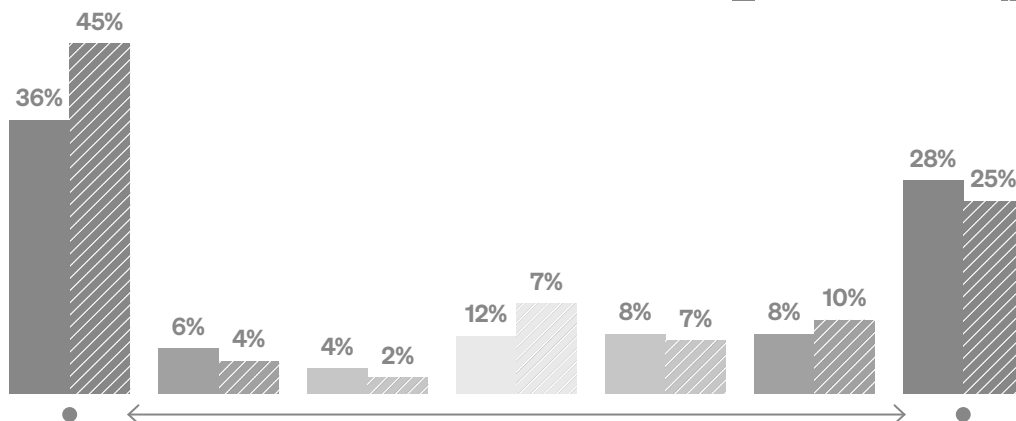
Rodzaj umowy, wysokość wynagrodzenia i warunki pracy powinien ustalać pracodawca z pracownikiem – zbyt duża ingerencja państwa osłabia firmy i obniża konkurencyjność gospodarki.

Karanie polityków

Wyborcy K. Nawrockiego Wyborcy R. Trzaskowskiego

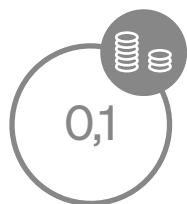
brak różnicy poglądów

Jeśli polityk popełnił przestępstwo, to powinien być sądzony i ukarany dokładnie tak samo jak szeregowy obywatel, bo ma te same prawa.

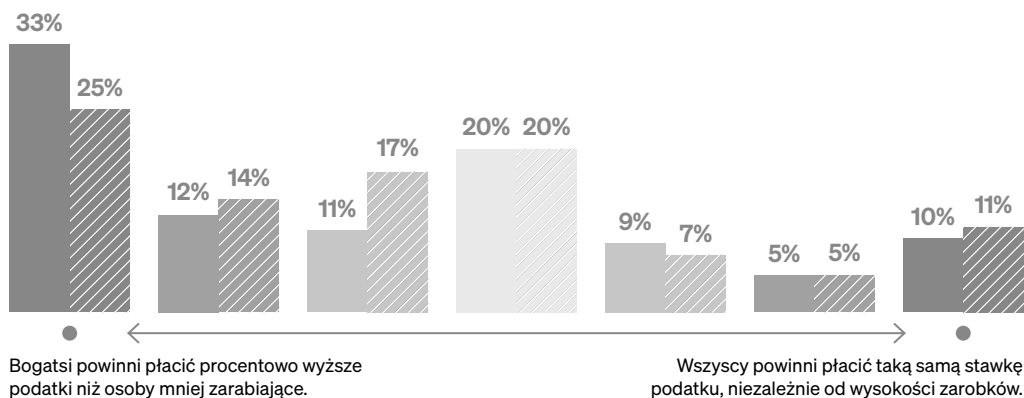
Jeśli polityk popełnił przestępstwo, to powinien być sądzony i ukarany ostrzej niż szeregowy obywatel, bo pełni funkcję publiczną.

Wysokość podatków

brak różnicy
poglądów

Wyborcy K. Nawrockiego Wyborcy R. Trzaskowskiego

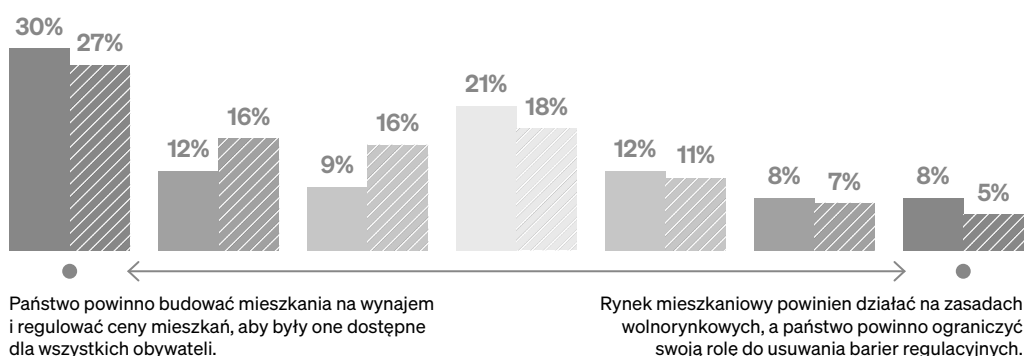

Dostępność mieszkań

brak różnicy
poglądów

Wyborcy K. Nawrockiego Wyborcy R. Trzaskowskiego

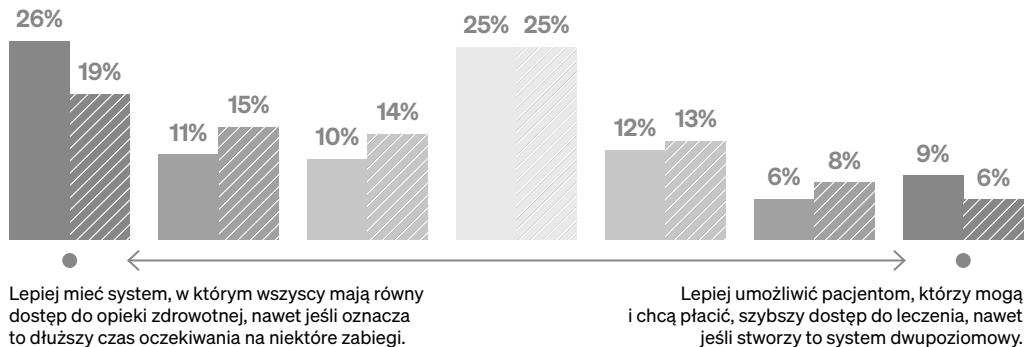

Czas oczekiwania na leczenie

brak różnicy
poglądów

Wyborcy K. Nawrockiego Wyborcy R. Trzaskowskiego

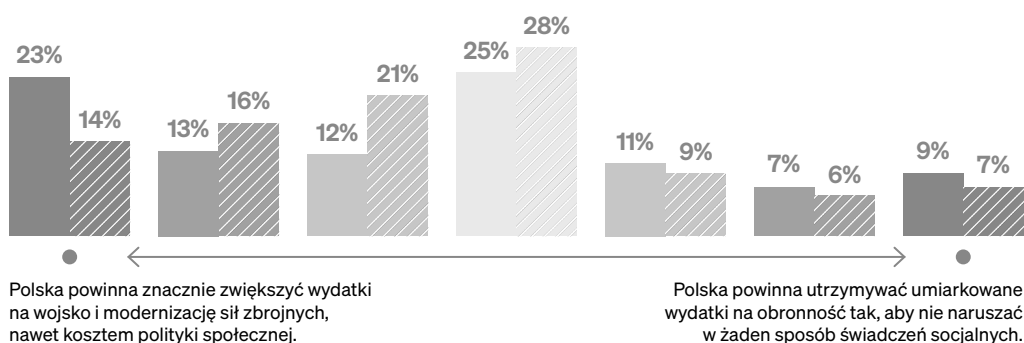

Finansowanie zbrojeń

brak różnicy
poglądów

Wyborcy K. Nawrockiego Wyborcy R. Trzaskowskiego

Wnioski z rozdziału III:

- Silne różnice poglądów między wyborcami Karola Nawrockiego i Rafała Trzaskowskiego występują w kwestiach dopuszczalności aborcji oraz szkoły, wartości i wychowania.
- Nieco mniejsze, ale także silne różnice poglądów występują w kwestii zanieczyszczenia powietrza i integracji imigrantów w Polsce.
- Te cztery tematy dzielą oba elektoraty w największym stopniu.
- Tuż za nimi jest kwestia rozwiązania konfliktu na Ukrainie, która także dzieli oba elektoraty, ale umiarkowanie.
- W pozostałych ośmiu kwestiach ważnych dla Polek i Polaków w 2025 roku stanowiska wyborców Nawrockiego i Trzaskowskiego są zbliżone.
- Co istotne, w odniesieniu do trzech kwestii priorytetowych dla respondentów – czasu oczekiwania na leczenie, pensji i warunków pracy oraz wysokości podatków – między elektoratami Nawrockiego i Trzaskowskiego nie występują istotne różnice poglądów. Polaryzacja ideologiczna jest w tych kwestiach właściwie nieobecna.

Metodologia badania

Badanie zostało przeprowadzone w dniach 8-16.05.2025 roku na reprezentatywnej próbie losowo-kwotowej 2351 dorosłych Polek i Polaków¹. Zastosowano metodę CAWI (Computer Assisted Web Interview), czyli samodzielnego wypełniania ankiety online.

Dobór osób do badania został przeprowadzony z zastosowaniem warstwowania próby i uwzględniał płeć, wiek, wykształcenie, region oraz wielkość miast. Kwoty w poszczególnych warstwach zostały dobrane według struktury GUS. Wyniki zostały następnie zważone wagą społeczno-demograficzną i polityczną (z uwzględnieniem preferencji wyborczych z 2023 roku), co pozwoliło lepiej odzwierciedlić strukturę polskiego społeczeństwa i jego zróżnicowanie polityczne.

Kwestionariusz badania składał się z kilku bloków tematycznych:

1. Polaryzacja ideologiczna – zestaw pytań o stanowiska wobec najważniejszych problemów społecznych i politycznych.
2. Polaryzacja afektywna – pytania dotyczące emocji i postaw wobec osób o odmiennych poglądach, a także wobec wyborców głównych partii politycznych.
3. Postawy wobec demokracji i systemu politycznego – ocena podstawowych zasad demokracji liberalnej, takich jak pluralizm polityczny, niezależność mediów czy równość wyborcza.
4. Relacje społeczne i doświadczenia polaryzacji – pytania o to, czy spory polityczne wpływają na relacje rodzinne, przyjacielskie, zawodowe i sąsiedzkie oraz jak często badani rozmawiają o polityce i jak takie rozmowy przebiegają.
5. Zmienne kontrolne i tło społeczno-demograficzne – m.in. płeć, wiek, wykształcenie, miejsce zamieszkania, sytuacja materialna, religijność, samoidentyfikacja na osi lewica–prawica oraz preferencje wyborcze.

Podstawą miary polaryzacji ideologicznej był zestaw kwestii społeczno-politycznych uznanych za szczególnie ważne w 2025 roku. Zostały one wyłonione przez 7 niezależnych ekspertów życia publicznego. Eksperci oceniali, które tematy społeczno-polityczne są w 2025 roku najważniejsze dla Polek i Polaków. W każdym z wyłonionych przez badaczy 13 obszarów społeczno-politycznych, eksperci wskazywali jeden temat, który – ich zdaniem – jest obecnie kluczowy. Oceniali także ogólną wagę każdego z obszarów dla społeczeństwa. W rezultacie wyłoniono 13 kwestii (przedstawionych w tabeli poniżej), które zostały wykorzystane w kwestionariuszu badania.

Obszar społeczno-polityczny	Temat uznany za ważny dla Polek i Polaków
<ul style="list-style-type: none">• Zarządzanie gospodarką• Opieka społeczna• Bezpieczeństwo narodowe• Polityka zagraniczna• System prawny i wymiar sprawiedliwości• Ochrona środowiska• Infrastruktura (np. transport, energetyka)• Prawa i wolności obywatelskie• Imigracja i obywatelstwo• Praca i zatrudnienie• Szkolnictwo, nauka i innowacje• Kwestie światopoglądowe (np. aborcja, religia)• Jakość demokracji	<ul style="list-style-type: none">• Wysokość podatków• Czas oczekiwania na leczenie• Zbrojenie czy świadczenia• Rozwiązywanie konfliktu w Ukrainie• Uprawnienia policji• Zanieczyszczenie powietrza• Dostępność mieszkań• Karanie polityków• Integracja imigrantów w Polsce• Pensje i warunki pracy• Szkoła, wartości i wychowanie• Dopuszczalność aborcji• Niezależność mediów publicznych

¹ Badanie zostało sfinansowane z grantu Narodowego Centrum Nauki nr 2020/39/B/HS6/00853, a zrealizował je Ogólnopolski Panel Badawczy Ariadna.

**Już wkrótce
– druga część
naszego
badania!**

Co czujemy do osób o odmiennych poglądach?

Polaryzacja afektywna w Polsce w 2025 roku

Raport z badania Fundacji Nowej Wspólnoty i Uniwersytetu SWPS – część II

Olga Białobrzaska
Wawrzyniec Smoczyński
Ben Stanley
Marta Żerkowska-Balas

**FUNDACJA
NOWEJ
WSPÓLNOTY**

**Uniwersytet
SWPS**